

je pa mož močen korenjak, ga ne morejo podreti. Nato vzame eden nož in ga hudo v roko rani. K sreči vidita in pritečeta dva moža iz polja gredoča na pomoč in tako te hudobneže odpodijo. Zelo britko je za rodoljuba o takih zločinih iz drage nam Slovenije poročati, pa od druge strani se mi potrebno zdi, da bi vsaj enkrat naši državniki in postavodajalci spoznali, kako krivo da so ravnali, ko so staro, vredno in tečno zdravilo, leskovo mast odpravili; sedaj take hudobneže večjidel samo z zaporom kaznujejo, kterege se pa malo ali zelo nič ne bojijo, pa še to na škodo dobrih ljudi.

Iz Podplata pri Kostrivnici. Tukaj v Podplatu smo imeli nekdanj sejm; zdaj jih ni več. Na sejm nihče ni prišel ali je k večjemu kdo kako kravče prignal, torej so sejmi sami ob sebi nehali. Govori se, da bi imeli tje gor v Kostrivnico naše sejme dobiti. Ali se bo to zgodilo, še nič prav ne vemo. Če jih pa res dobijo, svetujemo mi Podplačani Kostrivničanom, naj z našimi sejmi pametneje ravnajo, kakor s svojimi lastnimi. Letos na dan 40 marternikov, t. j. 10. sušca bi bil imel biti v Kostrivnici sejm. Hudo vreme je zabranilo, da ga ni bilo. Kostrivniški „rihtar“ in njegov berič — neizgruntano pametni glavi — preložita sejm na torek po Jožefovem, t. j. 20. dan sušca, pa okrajnega ptujskega gospoda glavarja poprej nista vprašala, kaj se sme s sejmom zgoditi. Berič oznanil nam kmetom v nedeljo 11. sušca pri cerkvi, da bo po vremenu zabranjeni sejm 20. sušca. Tako da tudi kostrivniški „rihtar“ na Lembergu na tamošnjem sejmu, pa tudi v nedeljo se vé da na srenjske stroške pri bližnjih farah oznaniti, da bo sejm v torek po Jožefovem. Zaželjeni dan sejma pride. Govedina, svinjetina in teletina je že pripravljena; tudi je že odločeno, po čem se bo liter starine in novega vina točil. Ali glej smolo! Dovoljenje za sejm še nima ne „rihtar“ ne berič v rokah, ker ga še okrajno glavarstvo poslalo ni. In tako se je zgodilo, da smo domači in tuji ljudje, voli in krave, štanti in kramarji hodili 20. sušca v Kostrivnico na uro gledat. Domu gredé pa smo se kmetje med seboj razgovarjali rekoč: „Kostrivniški „rihtar“ in njegov berič sta gotovo z „fašenkom“ repo jedla, ker še tega ne vesta, da se mora od deželske gosposke kaj črnega na belem v rokah imeti, preden se zastran preloženega sejma kaj oznaniti zamore. Toraj se pa menda tudi še takrat spametovala ne bosta, kaj zadnji iz Gradca — prikobaca“.

Iz Noršinec. Imeli smo v aprilu nekoliko prav mrzlih dni, katere je ostrí sever razhladil in 22. aprila prav hud mráz, tako, da je zemlja zmrznjena bila in na mlakah precej debel led; mislili smo, da bo vse proč; ali hvala Bogu, ni še bilo tako nevarno, kakor smo se bali; na polju je drugo vse zdravo ostalo, samo tista rž, ki je že v klasovju bila, je poškodovana; med sadnim drevjem pa so orehi najbolj poškodovani, tudi češnje in slivi so deloma trpele, največ pa je gorica do-

bila; nekteri vinski vrhi so bolj, drugi menje trpeli, tudi proti shodu in jugu ležeče in na pesični zemlji nasajene gorice bolje, nego v nasprotni legi. V bolj ilovnati mastni zemlji ni tako škodovalo. Močno zadeti vrhi so: Nunska ali Stročja graba, Ilovec, Mrzlo polje, Plavček, menje zadeti so bili, Jeruzalem, Kajžer, Brebrovnik, Neličan, Zastavci in sploh bolje proti Hervaškem ni tako hudo mrazilo. Tako se nam je vrč zopet više obesil; sploh pa pravijo ljudje, da, kolikor grozdja se pred sv. Jurijem vidi, navadno nikdar ne pride pod stiskalnico ali prešo. Tudi 23. aprila je bil še drugi mráz, ali ta nam ni več kaj poškodoval, ker je že prvi mráz uničil, kar je bilo pokončljivega.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Navdušenost avstrijskih Slavjanov za boreče se brate v rusko-turškem boju je res velikanska, zlasti na Českem, kder časniki pišejo večjidel o vojski, domače zadeve obravnavajo le površno. — Na Dunaju so škofi svoje zborovanje sklenoli; bili so tudi od cesarja sprejeti in na obed povabljeni. Kaj je bilo sklenjeno, to še ni znano. — V državnem zboru so razpravljali o postavi proti oderuhom; za obravnavo nove nagodbe z Ogersko je se izvolil odsek 45 poslancev. — Vsi artilerijski regimenti imajo nove Uhacijske kanone, sedaj bodo začeli še velike kanone za trdnjave zlivati. — Minister Stremajer je okrajnim glavarjem razposlal ukaz, da imajo natančno popisati vse učitelje, ali so pravi avstrijski domoljubi ali ne, ali občejejo z sovražniki ustave, kako se obnašajo proti duhovnikom, kake knjige in novine berejo in če pri volitvah kaj agitirajo itd. Nadvojvoda slavní Albreht je v Osek se odpeljal vojne ogledavat. Hotel je v nekeje veliki gostilnici v Budapeštu prenočiti, toda magjarski Turki so v ravno isti gostilnici najeli hiše za turške dijake, kateri so prišli Magjarov obiskavat. Nadvojvoda je toraj na ladji ostal in se magjarsko-turškemu pobratenju izognil. Magjari so iz golega sovraštva in strahu pred Slavjani neumnega turkoljubja tako pijani, da so jihove grofice, gospe in gospodičine turškemu imamu ali popu, ki je dijake vodil, roke poljubljale ali bolje — oblizavale.

Vnanje države. V sosedni pruski Nemčiji razsaja sedaj še hujši denarski in gospodarski polom, kakor pri nas; mnogo ljudi se izseluje na Francosko in v Ameriko; Nemčija tedaj ni srečna v kljub preganjanju sv. Cerkve, v kljub milijonom, katere je iz Francije dobila. Francozki minister Decazes in angleška kraljica sta razglasila, da se v turško-ruski boj ne bodeta vtikala; vsled tega je turkoljubom srce še bolj v blače zlezilo, ker so sploh mislili, da bo Angleška z Avstrijo vred šla Turka braniti. Na njihov še večji strah je celó slišati, da bo Angleška pa tudi Španija in Italija pri razdjanju turškega cesarstva skušala vsaka svoj kos kake dežele pograbit. Angleži bi naj-

rajši zgrabili Egipt, Italijani pa Albanijo in Tunis. Angleško brodovje se je prestavilo v Karf blizu Albanije.

Rusko-turški boj.

Prva kri v tem boju je tekla v Aziji. Turki so tam okoli pomorskega mesta skriti za močnimi šancami; naslanjajo se na sila močno trdnjavo Karst; vsa dežela Armenija je gorata; turških vojakov je proti ruski meji nastavljenih 57.000; proti perzijski pa 26.000. V Erzerumu, glavnem mestu, stoji tudi kakih 20.000. Nad ta turška krdela začelo je 125.000 Rusov lomastiti 26. aprila v 3 oddelkih; prvi oddelek izšedši iz ruskega mesta Aleksandropolja najbolj naglo prodira naprej in je v prvem hipu trčil na nepripravljene Turke in vjel 100 mož in 7 oficirjev; kubanski kozaki so pomandrali s svojimi konji cel škadron Turkov; drugi oddelek je mahnil iz Ahalčika proti Ardehanu, ter zajel 200 Turkov in prodril po precej krvavi bitki v mesto Muhaster; tretji oddelek pa hiti proti Batumu, toda tukaj so se Turki 2 krat močno v bran postavili tako, da je padlo 800 Rusov, če je res, kar turški listi poročajo. Sedaj so Rusi celo blizu Karsa in ženejo Turke pred seboj v mesto, ki je silno utrjeno in zavarovano z več kakor 300 kanoni. Če se Rusi mesta polastijo, potem je vsa Armenija kmalu v ruski oblasti. Turško brodovje je bombe poganjalo v ruska pomorska mesta Poti in Sv. Juri, pa ni posebno škode zadajalo, ker se zavolj ruskih kanonov bližeje k bregu ne upa. Sicer pa turški brodarji niso preveč prebrisane glave, ker so se tako zadržali na zemljevidu, da so lastno turško mesto Hefketil postreljali misleči, da je rusko. V Evropi še Rusi in Turki niso trčili drug na drugega; Turki se ne upajo črez Donavo, Rusi pa še niso vsi do nje prišli. Močno jih ovira velika povodenj, ki je nastala v južnem Ruskem in v Rumunskem; železnico med Jašem in rusko mejo so silni valovi pretrgali; sedaj je zopet popravljena. Vkljub temu se pa ruska vojna primeroma strašno naglo pomika naprej; general Skoboljev je v 14 urah blizu 20 milj daleč prihajal z 1300 kozaki in se polastil železniškega mosta črez Seret pri Galacu. Nekoliko ur pozneje so prisopihali od Donave 3 turški monitorji, da bi važni most podrli, so pa jo takoj jezni pobrisali, ko so Ruse zagledali. Sedaj je večidel že vsa ruska vojna v Rumuniji, kakih 300.000 mož z 628 kanoni; vojaki morajo večidel peš ali jež marširati, kanoni, streljivo itd. se pa po železnici prevažajo. Zasedli so že mesta Galac, Brajlo, Reni, Izačko, Izmail in Kilijo in misli se, da bodo tukaj skušali črez Donavo mahnuti v Dobrudžo, da vzamejo turško železnico od Donave do Kustenža na Črnem morju in potem daleč lomastijo v Bolgarijo proti Silistriji, Sumli in Varni. Ali ruska vojna je že sedaj tako srečno postavljena, da še nihče ne more vedeti, kde bodo prav za prav z glavno silo v Turčijo vdrl. Kajti

oddelki ruske vojne so že Gžurdževo zasedli nasproti Ruščuku in Kalafat nasproti Vidinu in sicer po železnici, katero Turki pogrešajo in tedaj ne morejo tako hitro povsod priredjeni biti. Zato že precej zmedeno simotamo cepečejo. Pri Vidinu so imeli 100.000 mož zbranih, ali zapazivši, da se veliko Rusov zbira pri Galacu, so jih začeli po Donavi spravljati v Dobrudžo, deloma celo nad Ruščuk in Varno in po Črnem morju; toda Rusi utegnejo te pustiti in po železnici v Kalafat in ondi črez Donavo nad Vidin in daleč v Sofijo za Balkanom mahnuti; tedaj bi morali Turki sami Balkan zapustiti in iti braniti Adrijanopelna in Carigrada. Vreme je sedaj ugodniše postalo. Rumunski knez je z ruskim carom sklenil pogodbo, po kateri prepušča celo deželo, vse železnice in ceste itd. v porabo Rusom; tudi oroža svoje vojake in ladije; Turki so mu že vzeli 3 na Donavi. Srbski knez Milan je telegrafično pozval generala Črnajeva v Belgrad, ob enem je poslal 3 brigade, da zabranijo Turkom zasesti Kladovo, kakor storiti žugajo. Črnogorski knez je iz Cetinja šel k južni vojni in je rekel, da bodo sedaj Črnogorci menje prilike imeli Turke napadati na bojnem polju, ker se v trdnjave skrivljejo. Turška vojna je namreč letos tam za polovico slabšeja od lani. Grških prostovoljcev je 2 bataljona vdrlo v Tesalijo; Hercegovinci so pri Nevesinju ubili 28 Turkov. V Bosniji je 14 čet, vsaka šteje 400—600 vstašev. Ruski car je ukazal novih 460.000 mož pod orožje pozvati. Ravno sedaj smo izvedeli, da so Rusi v Aziji iz Erivana prodrli v veliko mesto Bajazid; turških 1700 vojakov je pobegnilo na planine proti Erzerumu; Rusi so zasedli mesto in grad in zaplenili veliko streljiva. Turški admiral Hobart-paša je bil od Rusov skoro vjet na Donavi, komaj je odtekel v Črno morje.

Za poduk in kratek čas.

Donavo.

Mogočnej zili podobna je velika Donavo gledé jenega toka po srednji Evropi. Od Črnega gozda na Nemškem, kder 2176 črevljev visoko nad morjem izvira, do iztoka v Črno morje meri njeni tok 400 milj ali 800 ur in je tedaj za Volgo na Ruskem največja evropska reka. Zgornji jeni tok gre skozi nemške dežele: Badensko, Württenbersko in Bavarsko, srednji skozi avstrijsko-ogerske dežele in spodnji dela mejo med Turškim in Rumunijo. Pod Budimpeštom je 3000 črevljev široka in po 24—36 črevljev globoka; pod Osekom se njej pridruži naša Drava in pri Zemljinu slovenska Sava. Med Zemljinom in Belgradom je Donava 4800 črevljev široka in 42 črevljev globoka, se pa niže pri Orsovi stisne na 800 črevljev ter dela ladijam mnogo neugodnih brzic. Dalje teče proti vzhodu črez globoko rumunsko nižavo, kder mnogo močvirjev in jezer pa tudi dokaj otokov nareja.